

Viastrý, Cestov

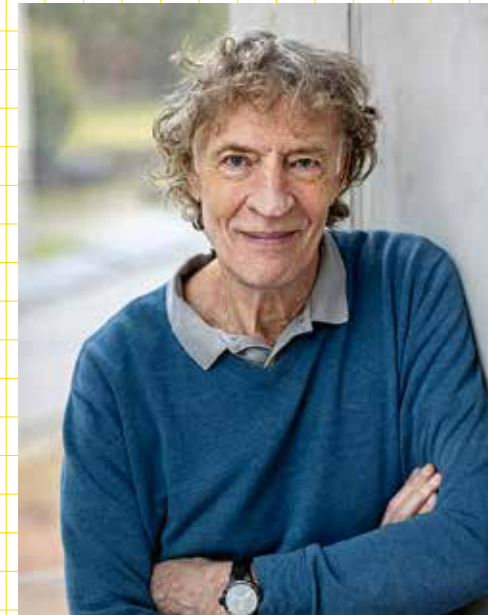
2*24

KURT GEBAUER
VOJTĚCH HORÁLEK
JIŘÍ BERAN
MADRID

Škodu na majetku
vám zaplatíme
nebo opravíme.

Kdykoli nás potřebujete, jsme s vámi.
Osobně i on-line. Více na allianz.cz

Stanislav Bernard
spolumajitel Rodinného pivovaru Bernard

„Ano, všichni přijdeme do království nebeského, důstojný otče, otázku jen zůstává, máme-li tam dojet přes Brusel?“ Celkem na místě, tento citát doprovázející karikaturu dvou mužů při procházce hřbitovem od Vladimíra Renčina. Zatímco totiž Evropská unie vydává jedno nesmyslné nařízení za druhým, obvykle pod záminkou blaženějšího života nás všech, opak je pravdou a důsledek je takový, že si čím dál poblázněnější Evropa sama pod sebou podřezává větev.

Žijeme z mnoha různých důvodů ve strachu. Bojíme se globálního oteplování, bojíme se oxidu uhličitého, jehož podíl v atmosféře je neuvěřitelných 0,04%! Bojíme se toho, před čím nás (nejen) Brusel skrže média dennodenně „varuje“. A ze strachu pak všeobecně přijímáme to, co je nám většinou servírováno. Myslíme si, že Evropa je pupkem světa? Když se podíváme na mapu a vidíme, kolik území zabírá, je taková představa směšná. Směšné je přece i to, aby nám kdokoli diktoval, jak máme žít – o to víc, pokud je to jeden nesmysl za druhým podpořený šlehou evropskou byrokracií. A jaké reálné důsledky taková nařízení můžou mít, o tom už nikdo, hlavně mainstreamová média, nehovoří.

Mohli bychom dlouze debatovat například na téma Green Deal, což se rovná obrovský podvod, který podle mého přesvědčení vede k destrukci Evropy. Evropa má oproti světu naprosto šílené ceny energií, které směřují k tomu, že z ní ve velkém mizí průmysl. Likvidujeme si vlastní farmáře, abychom nekvalitní suroviny vozili přes půlku světa. Média vůbec neinformují o tom, proč se v Německu stávkuje – kromě toho, že občas

nejezdí vlaky, nelétají letadla nebo že ti a ti chtějí více peněz. Jenže o tom to vůbec není.

Lidé se bojí ozvat, vyjádřit svůj názor, bojí se o kariéru, peníze, své postavení, a než se vůbec někdo rozhoupe, máme tu další balík nesmyslné byrokracie lajující naše životy.

Problém je v tom, že tu atmosféru strachu, ve které žijeme, už asi ani nevnímáme. Chceme zkrátka žít normální život s našimi blízkými, a to nikdo nikomu nemůže mít za zlé. To, co si neuvědomujeme, je o to víc patrné, když vyjedeme za hranice Evropy, kde lidé skutečně žijí, usmívají se s pusou od ucha k uchu, neubíjí je dva miliony právních předpisů, ale naopak je nabíjí každická minuta přítomnosti na tomto světě.

Sám si kladu otázku, proč Evropa dobrovolně míří ke svému zániku. Je hloupá? Podléhá tlaku lobbistů? Podléhá tlaku a zájmům dalších světových mocností? Proč už politici nehájí naše zájmy? A proč média nefungují jako hlídací pes demokracie?! Opravdu nevím, nicméně jedno je jisté – takto už dál jít nemůžeme, protože jinak se jednoho dne probudíme až po uši v totalitě.

Přesto věřím, že se tomu ještě můžeme postavit. Pozastavte se nad tím, co je nám předkládáno, přemýšlejte o tom a hlavně se ozvěme a zkusme to změnit. Nenaskakujme na další a další navrhované předpisy, ale pokud něčemu věříme, stůjme si za tím. A především: žijme po svém. A třeba si mnohem niterněji uvědomíme, že nechceme přizpůsobit svůj život šíleným předpisům, kterými se nás kdokoli snaží sešněrovat a držet ve strachu. Prostě snažme se skutečně ŽÍT...

Držme se!

vlastní cestou 2²⁴

duben – květen – červen

redakce
Stanislav Bernard, Boris Dočekal,
Zdeněk Mikulášek, Markéta Navrátilová,
Aneta Slavíková
design
Štěpán Malovec
tisk
Indigoprint, s.r.o.
vydavatel
Rodinný pivovar Bernard, a.s.

Vaše připomínky a náměty můžete zasílat na zdenek.mikulasek@bernard.cz
Magazin Vlastní cestou je zaregistrován na Ministerstvu kultury ČR
pod evidenčním číslem MK ČR E 14184.

obsah

04 – Kurt Gebauer
rozhovor	26 – Jiří Beran
rozhovor
10 – Vůně ryb a lipového čaje
povídka Borise Dočekala	31 – Zrodil se hřích
fejeton Ondřeje Neffa
14 – O nepřírodě
fotoreportáž	32 – Dawson City: Černé zlato
komiks (Jaromír 99 / J. Rudiš)
20 – Z pivovaru
novinky z pivovaru	34 – Srdce starého Madridu
reportáž
22 – Vojtěch Horálek
lahůdka ze světa umění	38 – Půvabné Dačice
Vysočina a okolí

foto na obálce > Markéta Navrátilová

**Musíme být
odvážní,
i když nám
nic nehrozí**

říká

Kurt Gebauer

Demokracie je dennodenní práce. Nemůžeme se spoléhat na to, že se o ni někdo postará za nás.

▼ Co pro vás znamená umění a konkrétně sochařství, které vás proslavilo nejvíce?

Pro mě je to způsob, jak ze sebe vytlačit to, co člověka tíží v hlavě: spatříte něco úžasného a máte to v palici nějak zpodobněno, vidíte v ní emoci – a máte chuť ji vidět znovu. Tak to převádíte do viditelného tvaru; ať už placatého v podobě obrazu, nebo prostorového jako u soch. Sochařina je úžasná věc v tom, že když děláte něco ven, do veřejného prostoru, tak to potkávají lidi, kteří by jinak na žádnou výstavu nešli a doma žádné umění neměli. Takto jsou ale provokováni k tomu, aby na to buď nadávali, nebo si o tom povídali, zkrátka to vyvolává diskuzi a kultivuje společnost. I když v 99 procentech něco vymyslíte, navrhnete a ono to pak z nějakých důvodů jde do kelu a skončí v šuplíku, stejně to pořád zkouším. Taková příležitost mě naprosto fascinuje, baví mě práce s okolím, terénem, krajinou. Vymyslet věc, která tomu dá Treffpunkt, jak by se řeklo německy. Středobod, který lidi láká se tam zastavit, setkávat se, být.

Ale Treffpunkty nám chybí, ne?

Čechy jsou opravdu v tomhle směru zaostalá země, přestože jsme za první republiky a dokonce ještě za totáče měli úžasné množství

vynikajících sochařů. Za komunistů se dokonce vždy v rámci staveb dávalo určité procento na tento typ umění: megastavby sice dělali národní umělci, ale sídliště – k tomu jsem se dostal i já. V Praze na Dědině dodnes najdete moje Obludy: parodii na papaláše, kteří čumí na paneláky a děti jim lezou po hlavách. Prošlo to jako herní prvek. Dodneška po nich děti lezou.

Proč jsme s tím po roce 1989 přestali?

Po Velvetu jsme si najednou řekli – co by se dělaly sochy? Začali jsme je naopak ničit, protože vznikly za komunismu; přestože tam byly výborné záležitosti, odstraňovali jsme je a dali tam reklamy. Realizací je oproti tehdejší době nepatrné procento. Je legrace, že někdy v opravdu nevlídném čase vzniká spousta zajímavých věcí. Ono se to trochu spouští, jsou tu soukromí sběratelé. Ale lidi, kteří sem přijedou zvenku, mi často říkají: Vy tady v Praze nemáte žádné sochy.

V Praze ani jinde.

Já mám v Opavě soukromé muzeum ve vodárenské věži na nádraží, kterou koupil Vladimír Peringer. Jmenuje se to KUPE, Kulturní periferie. Podpora města či státu je minimální, zaplatí pánbůh, že sem tam

je tu nějaký soukromník, který nahradí to, na co stát dlabe. Na kulturu tu jde takové minimum, až je to šílené – přitom kultura je i z ekonomického hlediska to nejnósnější. Kultura vydělává nejvíc peněz, protože přitahuje turisty: kultivované lidi, kteří tady pak utrácí za ubytování a jídlo. Nepřilákají je hotely, restaurace a prodejny suvenýrů, ale kultura, možnost jet se někde na něco podívat a být někde, kde není nuda. Navíc kultura i zaměstnává lidi kultivovaným způsobem, ne že člověk stojí u běžícího pásu, který se stejně později odstěhuje do země, kde je levnější pracovní síla, lidi tady nakonec skončí na podpoře a ještě pak protestují, jak tomu tak bývá.

Čím si vysvětlujete, že si myslíme, že sochy či umění obecně nejsou potřeba?

Normalizace byla průšvih, opravdu přivedla lidi do jakéhosi soukromnického stavu, kdy se v nejlepším případě nezajímali o to, co se děje, jen si dávali bacha. Ale to je jen jedna věc. I tehdy tu byla celá řada odvážných lidí, kteří dneska dost často chybí – i úředníci, dokonce i ti, kteří byli v partaji, se někdy vzbouřili proti stavu věcí a pomáhali s tím, co bylo jinak skoro trestné. Dneska se skoro každý připodělá, sedí na fleku a dělá jen to, co je na papíře. Papírujeme všechno. Je to stereotyp průměrnosti, spíš podprůměrnosti.

A další věci?

Sice jsme měli nejslavnějšího pedagoga Komenského a známe jeho školu hrou, ale za Rakouska-Uherska byla škola o tom, že děti seděly, učitelé jim něco povídali a ony poslouchaly. A komunisti to přejali. Student poslouchá, naučí se to, v lepším případě to zapomene a v horším bude mít celý život v hlavě jen to, co mu nabulíkovali. Jenže svět opravdu funguje jinak. Vzdělání je věc dialogu, univerzity na tom stojí. Je zajímavé, že i po těch letech takto stereotypně u nás fungují i vysoké školy.

Co s tím?

Proto dělám revoluci, učím už sedm let na pedagogické fakultě v Plzni, což byl vždycky můj sen – za totáče si mě vybrali v Praze v Rettigovce, ale za tři měsíce můj obor oficiálně zrušili, protože jim to svaz zakázal, že bych jim kazil mládež. Stejně jsem je stihl zkazit i za toho čtvrt roku. (úsměv) Teď jsem se ke svému zakázanému snu dostal, učím budoucí učitelky kreslení. Říkám učitelky, protože na třicet holek je na škole

Kurt Gebauer na zahradě svého domu, která díky jeho dílům připomíná venkovní galerii.

jeden chlap; chlapi chtějí dělat jenom manažery nebo bankovní úředníky, holky dneska odřechávají všechno. I na kamenické škole je víc kamenic.

Takže jste se dočkal, už můžete „kazit mládež“ oficiálně.

Vedu je k tomu, aby se zajímali, co děti chtějí, co mají v hlavě, co vědí; aby vedli dialog a nekřičeli na ně to brutální české: Vy to nevíte, to bude pěťka, za to vás vyhodíme! V dnešní době máte informace zadarmo a problémem vzdělání je, že lidé nemají dost často potřebu něco vědět, protože si myslí, že kdyby to potřebovali, tak si to vygooglí. Ale pak nevědí, co si vygooglit, protože informací jsou mraky. Je velmi důležité naučit je vybrat si to, co je pro ně důležité. Chodíme na zajímavé výstavy a na základě toho, čeho

si tam studenti všimnou a co je zaujme, pak vytvoří svoji vlastní podobu toho, co viděli. Takhle jsem se učil i já. Studoval jsem, proč gotická figura, kterou dělám já, je sice skoro stejná jako originál, ale přitom oproti originálu stojí za houby. Celý náš obor je o kopírování toho dobrého a pokračování dál. Vždycky mě zajímalo, co mají studenti v hlavách a jak tomu pomoci ven, aby tomu dali viditelný tvar. To je řemeslo vizuálního oboru.

Jací studenti dnes jsou? Můžete srovnávat, na UMPRUM jste učil čtvrt století.

On je každý člověk jiný než ten druhý, každý je individualita – taky musíte vědět, na koho víc přitlačit a komu to říct něžně, aby se nerozplakal. Je to věc rozdílných povah.

Tím, že se pořád pohybuji mezi všemi generacemi, vidím úžasné lidi, ale samozřejmě i takové, kteří jsou trochu zanedbaní a ignoranti. Žijeme tady v relativním bezpečí, nic nám nehrozí, našťastí za nás bojují Ukrajinci; máme obrovskou kliku v zemi, kde je jinak tolik neuvěřitelně pitomých lidí, co kašlou na všechno, co se děje u nás i ve světě. Nebo dokonce podporují idiotství typu: Co bychom dělali v Evropě, my jsme Češi! Kdybychom v Evropě nebyli, jsme zase pod Sovětským svazem. Záznakem jsme pořád ráj na zemi, jen se lidi neuvěřitelným způsobem bojí kdejaké ptákoviny.

Bojíme se ozvat?

Posloucháme různé úřednické buzerace a připustili jsme, že ve školství, lékařství i jinde vládne čím dál víc formalit – přitom

tohle všechno si platíme ze svých daní, tohle šikanování, čím dál víc kontrol a administrativy místo obecné důvěry. Vládne presumpce viny: Všichni jsme zločinci a musíte neustále prokazovat, že jimi nejste. I v umění. Co kdyby starosta v soutěži vybral nějakého kámoše, který je sice vynikající, ale je to kámoš... Už si z toho dělám srandu. Když jste dobrý, proč by vlastně měla být soutěž? Stejně při ní může rozhodovat hloupá porota a nevybere dobře, což se často skutečně děje.

Co je řešením? Aktivní občanství?

Ano, demokracie je dennodenní práce: ne jako totáč, kde si dáváte bacha, abyste neřekl něco špatně, o ostatní se postarají papaláši a vy nemáte do čeho mluvit. Občanská společnost je přesný opak. Já hlásám, že člověk by měl polovičku svého času věnovat ne tomu, čím se živí, ale své obci, své ulici, státu, světu. To se snažím všude tlačit a učit to studenty. Moje heslo zní: Člověk musí být odvážný, i když mu nic nehrozí.

„My tady pořád žijeme v nějakých iluzích, co všechno musíme. Všechno máme, pořád je to málo.“

Jak to myslíte?

Lidem za totáče šlo nejdřív o život a o svobodu, v lepším případě jim hrozila ztráta povolání. Když mi dneska někdo říká, že může taky ztratit práci, je to jiné. On může přejít na jiné místo, dřív jste ztratili celý svůj obor. Lékař nebo profesor musel mýt okna, tedy pokud ho rovnou nezavřeli. Ale dneska lidé mají strach, že se na ně jimi volený zastupitel, starosta nebo úředník nebude usmívat, když oni budou řešit jeho svinstva a kravinu.

Je tento přístup dědictvím minulého režimu? Není už to, s prominutím, po téměř 35 letech od revoluce jen výmluva?

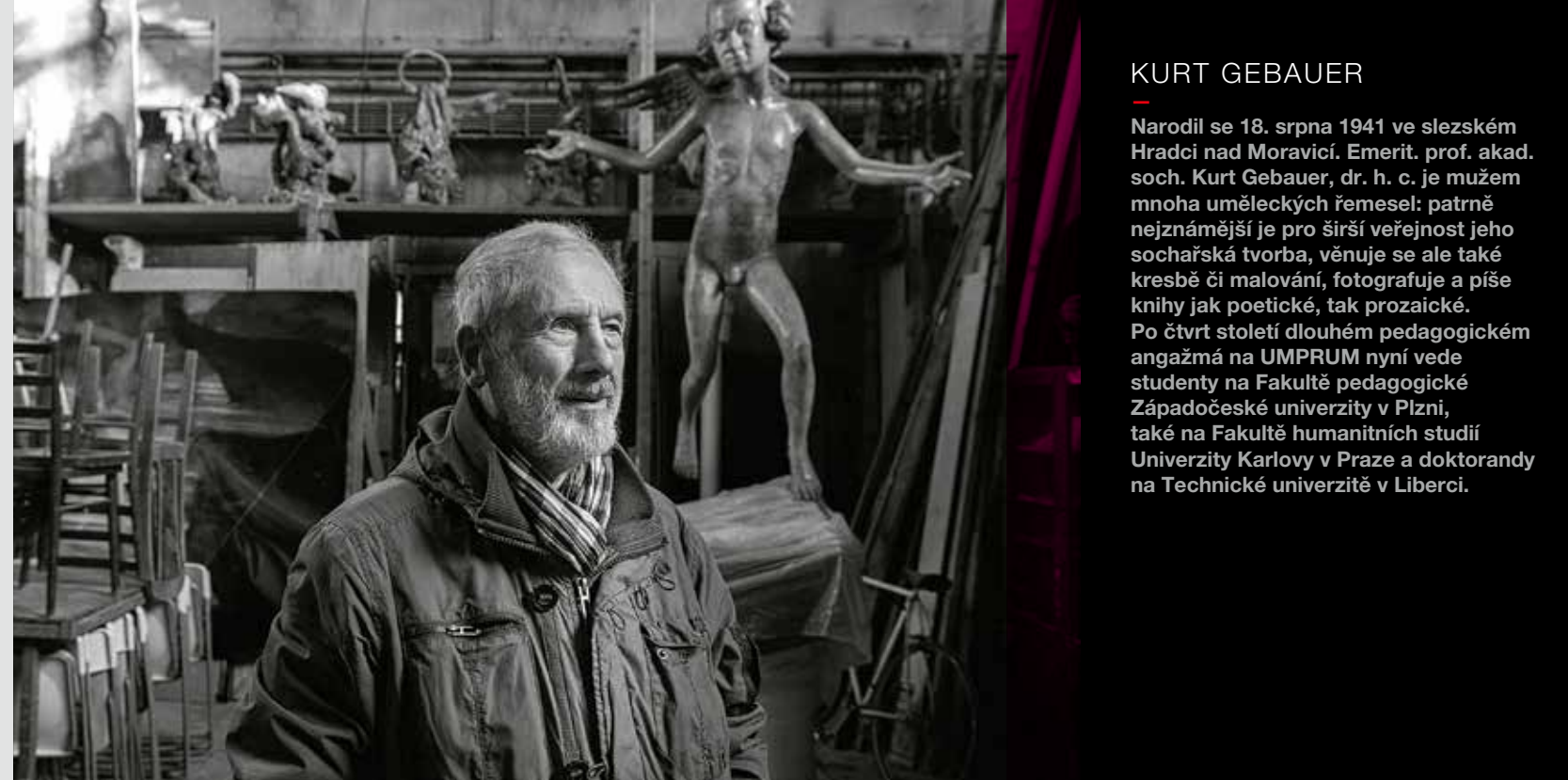
My jsme v roce 1989 počítali s tím, že to do dvou tří let bude jiné, bohužel; výchova doma i ve školách a stereotypy od rodičů i učitelů se přenáší. Může se to rozvolnit, když se lidé podívají do světa, naberou jiné zkušenosti a zjistí, že se na školách učí jinak než tady, že u nás se většinou sedí a čumí, místo aby studenti a učitelé vedli dialog. Chce to určitý čas. A taky aby na to sami lidé tlačili – aby ti, kteří vědí, že to není v pořádku, měli odvahu to říct.

Máte příklad?

Ve své rodné obci Hradec nad Moravicí jsem ještě za totáče vysazoval stromy, naučil jsem se to v Ostravě na Fifejdách. Dneska jsou obrovské a já se tam pořád vracím, v parku mám stále co dodělat. Potkal mě tam soused a povídá: Kurte, oni to chtějí skácet, lidem vadí, že z toho padají jeřabiny, chtějí tady parkovat auta. No, odpovídám mu, a proč proti tomu neprotestuješ u starosty? Víš, to nemůžu, co kdybych pak něco chtěl... To je přesně ono. Vypočítavost, coby kdyby. Přitom starosta je náš služebník. Jeho, zastupitele i ministry, si platíme – jenže se z nich stali ne naši služebníci, ale vrchnost.

Když vás to štvalo za komunismu, založil jste si svůj fiktivní Stát Gebauer...

Protože jsem se styděl za vládu. Jednou, když v televizi nastoupily ty normalizační držky, můj kamarád architekt povídá: Človče, to jsou divní lidi, vypadají jako mafie, jenže ne jako šéfové, ale jako ti na mafiánskou nádeničinu. Přece se nemůžou ztotožňovat s takovým státem. Proto jsem založil vlastní stát s vlastní hymnou. Stát Gebauer si přeje každý z nás, stát Gebauer je rájem možno zvat, Stát Gebauer, toť Gebauera stát. Jásejme

KURT GEBAUER

Narodil se 18. srpna 1941 ve slezském Hradci nad Moravicí. Emerit. prof. akad. soch. Kurt Gebauer, dr. h. c. je mužem mnoha uměleckých řemesel: patrně nejznámější je pro širší veřejnost jeho sochařská tvorba, věnuje se ale také kresbě či malování, fotografuje a píše knihy jak poetické, tak prozaické. Po čtvrt století dlouhém pedagogickém angažmá na UMPRUM nyní vede studenty na Fakultě pedagogické Západočeské univerzity v Plzni, také na Fakultě humanitních studií Univerzity Karlovy v Praze a doktorandy na Technické univerzitě v Liberci.

pospolu ve státě, kde láska kvete furt, jásejme pospolu ve státě, kde prezidentem Gebauer je Kurt...

Dnes se nestydíte?

Předně jsem Stát Gebauer nikdy nezrušil. Když někdo chce být jeho součástí, říkám mu: Tohle je stát jedné osoby, založ si svůj, na svoji zodpovědnost – a můžeme navázat diplomatické styky. Když tak o tom spolu tady meditujeme, demokracie by měla být právě soustavou „států“, tedy jednotlivců, kteří mají osobní zodpovědnost za to, co se děje kolem nich. I v tom, jaké navázat vztahy s ostatními státy-obyvatelem, aby svět byl lepší, nebo aspoň nebyl horší. Hlídnání toho, co se děje v ulici, u sousedů, ve městě, ve státě, ve světě, je nesmírně důležité. Ale musí se to dělat kultivovaným, ne agresivním způsobem, kdy každá ptákovina je důvodem někoho napadnout. Naopak! Je to o domluvě, o přesvědčení druhého, aby věci fungovaly tak, jak mají. Jenže dialog je opakem naší přirozenosti.

V jakém smyslu?

Jsme agresivní živočichové, superpredátoři, kteří si museli v přírodě dávat bacha. Lovci potichu chodili do lesa někoho zabít, i svoje

sousedy, aby jim sebrali parcelu na lov. To je naše přirozenost: být agresivní, nedůvěřivý. Což je šíleně nebezpečné v situaci, do které se svět dostal tím, že máme technologie na zabíjení ve velkém. Musíme umět řešit věci úplně jiným způsobem a není snadné to lidskou přirozenost naučit, pokud nefunguje školství, vzdělání v rodině a ve státě a taky kultura. A to pořádně, na plné pecky: od toho kultura je, aby se lidi vyřádili tím, že něco zajímavého dělají, že se trumfují, co hezkého vytvoří oproti sousedům, že si agresivitu vypumpujeme hudbou, literaturou.

Tahle práce nikdy neskončí, že?

Žijeme v ráji na zemi, ale udržet ho dá fušku. Je to každodenní makačka a člověka by to mělo bavit jako sport, aby udržoval své okolí v pohodě a dělal všechno proti pitomým nápadům kamarádů a sousedů. Neříkám, že se to u nás nezlepšilo, jen bacha na to, můžeme o to snadno přijít. To, co není úplně v pořádku, je právě neodvaha lidí šlapat do toho, co v pořádku není.

Vy s tím máte osobní zkušenost.

V Praze jsme zachraňovali třeba Dalejské údolí, makáme na Džbánu, kde se zarazilo, aby se místo tamního rybníka stavěly další

byty. Když Praha chtěla dávat do aukce Velešlavinský zámek, kde bývalo sanatorium, povedlo se mi to zarazit přes tehdejšího ministra kultury Zaorálka. Stát ho teď chce dát do dražby znovu, přítom by tam mohlo kromě parku být i muzeum, expozice, škola umění; jinak všude budou jen nové bytovky a kanceláře. To jsou věci, v nichž se tento režim kvůli našim zastupitelům, které si přítom platíme, a některým divným pravidlům prokšeftoval do všelijakých lumpáren. Za totáče lidi nasazovali krk daleko odvážněji a častěji než nyní. Teď se bojí. Ona to vůbec není sranda, starosta v Řeporyjích vyhrožoval mému synovi i dalším lidem, kteří bojovali za záchranu krajiny Dalejského údolí. Je tak trochu zázrak, co se nám všechno povedlo, taky na tom facháme roky. Musíme nasazovat obrovské množství času a energie, abychom napravovali to, co námi volení a námi placení úředníci mrví. A to je špatně a na tom se musí vesele fachat, aby to bylo lepší.

BORIS DOČEKAL

Vůně ryb a lipového čaje

Až budu mít peníze, tak ti postavím stejně krásný pomník, jako má Adelheide, říkal si, když stál nad čerstvě zkyprným hrobem pokrytým věnci z chvojí a umělých kal, z nichž stékaly rudé a stříbrné lesklé stuhy.

Ten pomník z konce devatenáctého století se podobal výklenku v novogotickém kostele, jen místo Madony stála asi metr a půl vysoká socha krásné dívky ve splývavých šatech a s vlasy až do půlky zad a deska se špatně čitelnou básní psanou švabachem. Zemřela v osmnácti letech na konci devatenáctého století. Chodili kolem sochy k dědečkovu hrobu, nad nímž se skláněl jen obyčejný litinový kříž s oprýskaným jménem a datem narození a úmrtí. Babička se před sochou téměř vždycky zastavila.

„Adelheide... prý bývala moc krásná, říkala moje babička, a umřela tak mladá,“ povzdechla si: „a vidíš, nebýt tohoto pomníku, už si na ni nikdo nevzpomene. Takový já mít nikdy nebudu,“ zalitovala, jako by si přála, aby se ani na ni nezapomnělo, aby se lidé zastavovali u jejího hrobu a představovali si, jak vypadala.

„Babi, ty přece žádnéj nepotřebuješ.“ „Ale budu, Honziku, jednou budu,“ tvrdila a potom dala dědečkovi čerstvé květiny do vázy z těžkého litého skla a chvílku se potichu modlila, zatímco Honza se rozhlížel kolem. Tak krásný pomník jako Adelheide neměl žádný z chlumeckých mrtvých.

Babička bydlela v nevelkém domku s oprýskanou fasádou na louce za městečkem. Domek měl malá bílá okna, která už potřebovala natřít, a dřevěnou stříšku nad zápražím.

Patřil k němu i starý mlýn s děravou doškovou střechou, který už dávno přestal klapat, a kolem tekla řeka a hučel tam široký splav. Honza pod ním často chytal ploché nevelké bělice a okouny a babička se zády opírala o vydrolenou zeď mlýna, pletla a téměř každý jeho úlovek vítala stále stejnou větou: „Honzíku, dědeček by z tebe měl radost.“

Mrzelo ho, že dědu nepoznal, umřel dřív, než se Honza narodil, určitě by ho naučil chytat i velké ryby, které se mu několikrát utrhly z háčku. Jednu z nich zahlédl a bylo mu strašně líto, že ji neuložil. Až bude velký, koupí si pořádnou udici, na kterou mu táta odmítal dát peníze, a vyrovná se dědovi. Mrzelo ho, že jeho staré udice babička už dávno rozdala.

Někdy dodávala: „Jsi celý on, ta podoba je zřejmá. To tvůj táta... škoda mluvit.“

Byl rád, že to říká, protože děda měl pověst nejlepšího rybáře v širokém okolí. Vždyť chytal i na moři a tady

z řeky vytáhl dvacetikilového kapra a půlmetrákového sumce. Oba vycpaní stáli na polici v tmavé předsíni a sedal na ně prach.

Honza dědu znal jen z občasného babiččina vyprávění a z fotografie v ozdobném rámečku z mušlí, která visela nad komodou v ložnici. Měl na ní rozčuchané černé vlasy protkané stříbrem, hustý šedivý knír a Honzovi se zdálo, že se mu v očích zrcadlí moře. U moře býval s rodiči a nejvíc ho mrzelo, že s sebou nemá rybářský prut. Chytit mořskou rybu, to by byl úlovek, se kterým by se mohl pochlubit před kamarády.

Občas babičku přistihl, jak s dědou tiše mluví, jako by seděl v jednom ze dvou tmavých kožených křesel a kouřil svou zakouřenou dunhilkou, kterou ona opatrovala jako vzácný secesní šperk. Vlastně o všechny jeho věci pečovala s láskou a porozuměním.

Vždycky večer mu babička bělice a okouny upekla na zčernalé litinové pánvi. Prostornou kuchyň zaplnila příjemná vůně škvářčího se másla, vůně ryb a kmínu a domácího lipového čaje. Seděl u stolu nad mělkým popraskaným talířem s květinovými vzory a netrpělivě okusoval tenké krajíčky pšeničného chleba. Ryby měl ze všech jídel nejraději.

„Dáš si se mnou?“ zeptal se. „Je to moc dobré.“

„Ne, v rybách jsou drobné kosti, které už nevidím.“

Oči ji zlobily, venku měla vždycky sluneční brýle a byla raději, když se zatáhlo.

Vždycky v neděli upekla babička makové koláče posypané drobenkou. Honza je nejraději jedl ještě horké

a za chvíli na plechu zbylo jen pár kousků. A miloval její ovocné knedlíky s tvarohem. Byla lepší kuchařka než máma, která vařila nerada a její repertoár nebyl moc široký.

Jezdával k babičce často. Kromě týdne s rodiči u moře v Řecku u ní byl celé prázdniny a během roku každý druhý víkend. Vánoce slavili u ní. Vždycky vyzdobila dům hořícími svíčkami a pestrými fáborky a na stromek navěsila staré ozdoby. A její bramborový salát byl nepřekonatelný.

Kolem domku tekla řeka, nablízku byl hustý les, kam chodili na dříví a na houby, a v dědečkově pokoji byla spousta dobrodružných knih z první republiky a roztočivých suvenýrů z cest. Nejvíc se mu líbil velký bronzový buddha přivezený z Indie a pestrobarevné indiánské pončo. A babička ho poslouchala pozorně, kdykoliv jí vyprávěl o škole, o klucích, o své první holce, kdykoliv jí četl z tlustých knih s obrázky ryb, ptáků a zvířat, jejichž kožené svazky vyplňovaly vysokou prosklenou knihovnu. To máma s tátou byli pořád v práci a po večerech se často hádali. Většinou kvůli penězům, protože máma prý neumí hospodařit, pořád si něco kupuje a táta zase zbytečně kouří a každý den vypije tři piva. Někdy byly hádky tak prudké, že se bál, že se rodiče rozvedou. To u babičky byl klid, nikdy na něj nezvýšila hlas a skoro pořád se usmívala, měla dobrou náladu. Život s ní byl veselý. Měl ji nejradši z celé rodiny.

Až jednou v zimě, to už chodil do deváté třídy, babičku odvezli do okresní nemocnice; začala ztrácet zrak. A srdce jí bušilo jako o závod. Táta říkal, že je to s ní moc špatné a prý možná už nikdy nebude vidět. Tvářil se mrzutě a občas bručel: „Co s ní budem dělat, sama v chalupě být nemůže a my za ní nemůžeme pořád jezdit.“

„Vezmem ji k nám, po ségře máme volný pokoj!“ vyhrkl Honza.

„Jez a nepleť se do věcí, kterým nerozumíš!“ okřikl ho táta. „co se na mě tak díváš!“ křikl i na mámu, „kdo by se o ni staral? Takhle nemocný člověk vyžaduje soustavnou péči.“

„Já!“ přihlásil se Honza.

„Jo a to bys přestal chodit do školy?“

Někdo s ní musí být i dopoledne. A za týden by tě to omrzelo. Starat se o těžce nemocného člověka není jen tak, chce to spoustu trpělivosti. Prostě nevíš, o čem mluvíš, tak raději mlč.“

„Třeba jí v nemocnici pomůžou. A bude se moct vrátit domů,“ zadoufal

Honza. „Já za ní budu jezdit každý den. Je to jen pár kilometrů, každou hodinu tam jezdí autobus.“

Táta už neřekl nic.

Večer slyšel z ložnice, jak máma mluvit, víš, jak na ní visí. Třeba to dopadne dobře a ona zase bude vidět a to srdce se uklidní.“

„Doktoři to vidí černě. Na operaci srdce je už příliš stará a podle nich už nikdy nebude vidět. A kluk si musí zvykat, život není jen procházka růžovým sadem.“

Chodil za babičkou třikrát týdně, když rodiče ještě byli v práci, ačkoliv se mu tam nelíbilo. Babička vypadala špatně, přes oči měla bílou gázu, zpod níž vykukovaly lícní kosti a vpadlé vrásčité tváře, které připomínaly malé dülky vykroužené dětským podpatkem na pískovišti. Držel ji za ruku zdrsnelou pletím zahrádky a poslouchal, jak mluví o létu, až budou zase sedět u řeky, on bude chytat ryby a ona plést. Jak vzpomíná na dobu, kdy byl ještě malý a vytahuje zážitky, které si nepamatoval. A taky vzpomínala na dědu, jenže si je někdy pletla a občas mluvila zmateně, nesouvisle. Ale on ji neopravoval. Seděl na židli vedle bílé kovové postele a strašně si přál, aby se brzo uzdravila, aby byla taková jako dřív. Deprimoval ho ten velký protáhlý pokoj s holými béžovými stěnami, kde ležely ještě dvě staré pacientky a tiše pochrupevaly. A páchla tam dezinfekce a léky.

Jen málokdy odešel dřív než za dvě hodiny.

Bál se, že táta něco chystá, ale netušil co. Rodiče před ním o babičce nemluvíli. Až jednou v neděli místo do nemocnice jeli pár kilometrů za město, ve vesnici na kraji lesa stála čerstvě omítnutá vila. Vedle ozdobné kovové brány visela cedule DOMOV PRO SENIORY a kolem budovy byl rozlehlý park s vysokými stromy a kvetoucími keři. Pěkné místo, kdyby ovšem babička viděla.

„To vypadá dobře,“ prohlásil táta. Máma mlčela.

„Proč jste mi nic neřekli? Babička sem přece nepatří, sem dávají jenom ty, kteří nikoho nemají. To není fér. Udělali jste to za mými zády, já bych s tím nikdy nesouhlasil.“

Táta se zamračil: „Já z toho taky nemám žádnou radost, ale jinak to nejde, v nemocnici už nemohla zůstat. A ty do toho nebudeš mluvit.“

„Honzo, pochop to, už nejsi malý kluk. My se o ni nemůžeme starat, chodíme do práce,“ řekla máma, „tady

jí bude mnohem líp. Sestřičky se o ni postarají, uvaří jí, umejou a dvakrát týdně sem jezdí doktor. V nemocnici říkali, že už se nikdy nemůže uzdravit. Že je to jen otázka času.“

„Jakého času? Tím chceš říct, že brzy umře?“

„Dlouho už s námi nebude. S tím se musíš smířit, každý život jednou skončí, s tím nic nenadělaš,“ pronesla máma banální moudrost.

Zavřel oči. Ta představa byla hrozná – už nikdy nic nevidět. A jen šmátrat rukama kolem sebe a každou chvíli do něčeho narazit. Uvědomil si, že máma má asi pravdu, jenom se nemohl smířit s tím, že ji tak rychle odložili. Uvnitř to sice bylo veselejší než v nemocnici, ale on tam slyšel nepřijemné stísnující ticho, ticho jak na opuštěné stanici, odkud už nevyjede žádný vlak. A cítil nezaměnitelný pach stáří. Ani jí se v domově nelíbilo, i když nic neříkala. Určitě jí chyběl hukot splavu a praskání starých kachlových kamen, vůně zahrádky pod okny a muškátů na plechové římsě, vyhráté zápraží a široké manželské postele a obě kožená křesla. A dědečkův pokoj, který se za ta léta nezměnil. Poznal to, třebaže si nestěžovala, a dokonce se jako vždycky usmívala.

Jezdil za ní hodně často, ale ona jakmile ztratila naději, že ještě někdy uvidí, začala vést podivné, skličující řeči, že už by měla umřít, že už ji na světě nic netěší. Už ani nechtěla, aby jí četl z knížek, které s sebou pro jistotu nosil. Domek a mlýn táta prodal, i když ho Honza přemlouval, že by si ho mohli nechat jako chalupu a jezdit tam o víkendech a někdy vzít babičku s sebou. Prý nemají peníze na to, aby domek opravili a bez oprav prý brzy spadne.

„Střecha je prohnutá a v přízemí praskají zdi, o mlýnu nemluvě. Můžu být rád, že jsem to za tu cenu prodal. A vůbec, běž se učit, ve škole ti to zrovna moc nejde.“

To bývala jeho nejčastější odpověď.

Honzovi zbylo jen „bezcenné krámy“ po dědovi, které prý zbytečně zabírají místo. V jeho pokoji prý není k hnutí.

A babička mluvila jen o svém trápení, o smrti, o setkání s dědečkem. Občas se zmiňovala i o pomníku. Honza z jejich nesouvislých šeptaných vět pochopil, že na něj dlouho šetřila a vkladní knížku dala tátovi, protože v domově by ji nejspíš někdo ukradl.

Tvář se jí pomalu scvrkávala jako zimní jablko ležící na bílém polštáři. Přála si pomník, kde by bylo i dědovo jméno a kde by leželi spolu.

Hlas se jí ztrácel, vadl. To už za ní chodíval jen v neděli a ne proto, že mu vždycky strčila stokorunu.

A jednoho listopadového rána ho máma vzbudila a řekla tichým vážným hlasem: „Honzo, nesmíš si to tak brát, ale babička dnes v noci umřela. Bylo jí devadesát, to už je pozehnaný věk. V nebi jí bude líp.“

„Žádné nebe není,“ řekl a rozplakal se.

„Jestli nechceš jít do školy, můžeš zůstat doma, já tě omluvím,“ dodala.

Neměl z toho žádnou radost – co doma? Dlouho jen tak ležel, než ho napadlo jediné, co mohl udělat. Vstal a oblékl.

„Tak mě omluvíš? Já budu venku,“ řekl a šel na autobus.

Byl docela teplý listopadový den. Babiččin domek a sousední mlýn málem nepoznal. Domek měl novou bílou fasádu, bíle natřená okna a střechu z jasně červených křidlic. U mlýna stálo lešení a u náhonu nové masivní kolo, které se pomalu otáčelo. Sedl si na lavičku u řeky, ta jediná a splav se nezměnily. Najednou ho napadlo, jak by to bylo fajn, kdyby si mohl vzít udici, chytit pár i docela malých běliček, přinést je babičce do kuchyně a dívat se, jak stojí nad horkou plotnou a čichat vůni ryb, kmínu a lipového čaje.

Po chvíli se zvedl a loudal se kolem řeky až na hřbitov. Květiny ve váze už dávno uschly, jen Adelheide se mu zdála pořád stejně krásná, krásnější než všechny holky, které znal.

Babičku pochovali ve městě a k rakvi přidali ostatky dědečka, protože na starém chlumeckém hřbitově se už nepohřbívalo a máma tvrdila, že hrob tak blízko bude praktičtější.

Po pohřbu v kostele, který mu připadal spíš podivný než smutný, se

všichni příbuzní vrátili do jejich bytu, kde pořádali smuteční hostinu. Podávaly se ráno smažené vepřové řízky a obložené chlebíčky. Nechápal to, copak je pohřeb svatba, na které se jí a pije? Jenže na jeho názor se nikdo neptal. Nejraději by se schoval do svého pokoje.

„A co jí dáte na hrob, něco si přála?“ zeptala se jedna ze starých tet a všichni ztichli.

„Nějakou desku s jejím jménem a samozřejmě i s dědečkovým,“ rozvážně odpověděl táta, „to víte, že ji nenecháme jen tak.“

„Ale babička chtěla velký pomník s nějakou sochou, jako má Adelheide,“ ozval se Honza, který se vrátil do kuchyně.

„Sochu? Co je to za nesmysl. Víš, co by stála?“

„Nemusela by být tak velká.“

„To je ale bláznivý nápad, sochu mívají někteří umělci, a ne obyčejné ženy.“

„To by byly zbytečné výdaje. Záleží na vzpomínce, kterou si člověk uchová v srdci,“ tvrdili příbuzní, jako by se báli, že budou muset přispět.

„Šetřila si na krásný pomník. Říkala mi, že ti dala vkladní knížku.“

„Co to plácáš?“ zarazil ho táta, „jakou knížku?“

„Vkladní, na které měla uložené peníze. Říkala mi to.“

Příbuzní přestali jíst a všichni se dívali na tátu, jako by čekali, že se přizná a nějaké peníze jim dá.

„Nevíš, co mluvíš. Babička poslední dobou mluvila z cesty, nebyla s ní rozumná řeč.“

„Říkala mi to už dřív. A dostal si spoustu peněz za její domek a mlýn.“

„Vkladní knížku, ty už dávno nejsou a žádný účet u banky neměla,“ horlivě tvrdil táta, ale nikdo z příbuzných mu neuvěřil. Měl se s nimi rozdělit. Kdoví, kolik za ta léta našetřila. A prodávala

dřevěné loutky po dědečkovi. Vždyt jako jediný syn shrábl už peníze za domek a starý malovaný nábytek.

Skončilo to hádkou a spěšným odchodem smutečních hostů.

„Já tě snad přerazím!“ křičel táta nad opuštěnými talíři, „krmit je takovými nesmysly. Ona přece žádné peníze neměla, ze svého důchodu by neušetřila ani halíř.“

Jenže Honza už nebyl malý kluk a docela jasně věděl to, co dřív jenom tušil, s čím se po celou dobu smířoval. Pro tátu jsou peníze nejdůležitější, proto se často hádal s mámou, že neumí hospodařit, že utrácí moc peněz za domácnost.

„Tobě jde jenom o peníze, nic jiného tě nezajímá. Stejně si ji dal do domova jen proto, abys mohl prodat její domek a mlýn. A všechno.“

Táta zbrunátněl a přiskočil k němu s napřaženou pěstí.

„Honzo!“ křikla máma, jenže se oba jmenovali stejně, a tak nevěděl, na koho vlastně křičí. Ale v té chvíli mu to bylo jedno. Z věšáku v předsíni si vzal bundu a odešel.

„Kam jdeš, vrať se, rozumíš.“

Honza vyšel před dům a rozběhl se po chodníku. Když už byl daleko, přestal utíkat a dlouho chodil po ulicích a stále si opakoval – proč zrovna já mám takového tátu, který se nestydí nechat si peníze po své mámě. Kašle na její přání.

Spíš bezděčně došel až na hřbitov.

Stál nad čerstvě zkyprným hrobem pokrytým věnci a květinami a říkal si – až budu mít peníze, tak ti postavím stejně krásný pomník, jako má Adelheide. A všichni budou říkat, že je to ten nejkrásnější pomník na celém hřbitově.

Možná, že nebude tak krásný, připustil si pak, ale určitě tady bude stát.

1. Ledovec v Alesundu

O

ne

**pří
ro
dě**

2.
Zamrzlé pleso
v Tatrách

3.
Korálový útes
u Kanárských
ostrovů

4.
Tající sníh na Jižní
Moravě

5.
Ztrouchnivělý
list na břehu
Vltavy

Okouzlující opuncie. Okrasné olše.
Obdivuhodný olivovník. Oblíbený
ostropestřec. Ovád okukuje okouna.
Omámená oliheň. Ochechule otravuje
orangutana. Odvážná oslava osla.
Okulibé oázy. Ostrůvky osvícení.

Oblaka odrážejí opovážlivosti
omladiny. Odsouzeníhodný otisk
opilého odpadlíka. Ostruhy otevírají
otázky. Otravné odpadky opanují
ohavnými ocasy opuštěná okolí
oslnivých (o)toků obtékajících
obydlí. Oplzlé osoby obcházejí
ohbí obloukem. Odmítají odklízet
ocenária odpadních odložišť.

Ostuda. Ochablost. Opovržení.
Obhroublí odpadlíci. Obdivovatelé
odchází. Orchideje odkvétají. Okradená
okvětí. Ohaři odmítají očichávat.
Otevřený oheň. Otrávený Odysseus.

Odvaha ohnout obratle. Oprášit
osud odpadků odnesením opodál.
Ovládat obsah osudí. Oduševnělý
obraz. Orosená odměna.

1. plastový sáček
2. průsvitný igelit
3. houbička na nádobi
4. polystyren
5. kuchyňská plst
6. montážní pěna

Pozn.:
Všechny fotky byly pořízeny
na jednom místě za Prahou
na břehu Vltavy.

V roce 2023 jsme získali celkem 56 různých ocenění, tedy průměrně jedno ocenění týdně. Nejvíce jich máme z degustačních soutěží za pivo. Svá ocenění získala i naše pálenka, návštěvnické centrum, pivovar jako takový a Standa Bernard byl několikrát oceněn jako osobnost marketingu.

Pivnice Na Štokách v našem návštěvnickém centru v Humpolci loni přivítala více než 90 tisíc hostů. Ti také využívají možnost vypravit se na prohlídku pivovaru či vystoupat na rozhlednu postavenou kolem pivovarského komína. Vloni jsme zde uspořádali 405 akcí pro menší i velké skupiny hostů.

Již 430 míst s čepovaným Bernardem si hrdě vlepilo samolepku *Tady mají dobré pivo*. O jejím udělení rozhodují sami zákazníci prostřednictvím naší aplikace *Jak Vám dnes chutná Bernard?*.

Pro jarní trh jsme uvařili lehký, voňavý, osvěžující ležák ze čtyř druhů sladu a několika druhů chmelu. Nefiltrovaná novinka zlatavě jantarové barvy obsahuje 3,5 procenta alkoholu. Vyšší hořkost skvěle ladí se sladovou chutí a příjemnou chmelovou vůní. Jarní speciál Bernard je k dostání pouze čepovaný.

Na světě je náš patnáctý franšizový podnik s nabídkou našich piv a také se skvělou kuchyní. Je v Hradci Králové, obklopen sportovišti tamního areálu Sportpark, a dostal jméno podle svého šéfa – Bernard Pub U Viktora.

Loni jsme v Bernardu uvařili 410 tisíc hektolitřů piva: to je nejvíce za celých 32 let naší existence.

V pivovaru jsme měli velkou odstávku, modernizovali jsme totiž lahvovnu. Máme nový etiketovací stroj, kvalitnější zavírání lahví s patentním uzávěrem a nové dopravní cesty. Cílem velké investice je především vyšší kvalita lahvování a spolehlivost technologií.

Destilérka Zámecké sady Chrástce v Českém středohoří vypálila další ročník naší Pivní pálenky Bernard. I tentokrát vznikla ze svrchně kvašeného voňavého piva ALE.

Krátká videa a srozumitelné texty, jednoduše, přehledně – spoustu dobrých rad, tipů a triků, jak si co nejlépe načepovat pivo Bernard, najdete na našem webu kvality www.bernard.cz/kvalita.

Uspořádali jsme druhý ročník kuchařské soutěže BernardChef 2024. Titul získal Martin Papež ze Střední školy obchodu, služeb a řemesel v Táboře. O vítězi rozhodovala porota profesionálů z oblasti gastronomie v čele s šéfkuchařem Martinem Jiskrou.

lahůdka

text Lucie Pangráčová
reprodukce archiv autora

Vojtěch Horálek je představitelem mladší generace malířů, pro něž je malba tvárným médiem umožňujícím nejrůznější experimenty. Narodil se v roce 1983 v Praze v prostředí, které ho přirozeným způsobem nasměrovalo na uměleckou dráhu. Jeho otec byl malíř a restaurátor Jaroslav Horálek, matka Helena Horálková grafička a ilustrátorka. I když je dnes bytostným malířem, jeho prvotní výtvarné vzdělání bylo zaměřeno na prostorovou tvorbu. Studoval na Vyšší odborné uměleckoprůmyslové škole v Praze řezbářství, tvarování a restaurování dřeva. Odtud směřoval na Akademii výtvarných umění v Praze do ateliéru jednoho z našich nejvýznamnějších žijících malířů prof. Michaela Rittsteina. Už od dob studií na pražské Akademii výtvarných umění našel své téma, které od té doby kontinuálně prorůstá celou jeho dosavadní tvorbou. Rozehrává hru s vysokým a nízkým, obsahově i formálně.

VOJTĚCH HORÁLEK

Jeho osobní i umělecký život si udržuje jistou distanci od možností a vymožeností digitálního a virtuálního prostředí. Dodnes používá tlačítkový telefon a jeho web se nedočkal zásadnější aktualizace od dob studií. Přesto je jeho tvorba aktuální a dokáže vnášet do staletími prověřeného procesu malby velmi živé průlomy. Neortodoxně zachází s malířským plátnem, jehož plocha má mnohdy atypický formát, je prořezávaná, podsvícená, má několik prostorových plánů a nebo často vůbec malířským plátnem není. Například jeho ikonický cyklus maleb Chrást přátel zeleně a zahrád byl namalován na stěny rodinného stanu, které se napnuté na klasický malířský rám proměnily v obraz.

VOJTĚCH HORÁLEK

Horákovy malby nabízí jedinečnou příležitost vstoupit do malířského prostoru plného dramatických epizod. Tajemná svatyně rodinného stanu, jež měla sloužit k putování za dobrodružstvím a idylou, se pro Horálka snadno mění v místo, v němž se snoubí posvátné s banálním v příbězích s nenadálými zvraty a neočekávanou pointou.

Není to však jen plocha obrazů, která je podrobena Horákově osobité dekonstrukci, ale také samotný způsob malby, pokud tomu tak můžeme říkat. Figury na jeho plátnech jsou často vyšité, polstrované. Materiál, ať už plexisklo, metalické nátěry, hedvábí, balící papíry, ubrusy, peřiny, vánoční světýlka, nebo všemožná jiná změť předmětů, se stávají součástí hmoty obrazu.

Vojtěch se rád dotýká velkých témat historie malířství jako například Velké koupání, ale přesouvá je z piedestalu smyslné krásy do profánní sféry koupališť a rodinných odpolední stravených u bazénu. Stejně jako umělci 19. století je zaujat Orientem, jeho zájem však reflektuje estetiku asijských obchodů a tržnic, kterou znovu pojednává v duchu tradičního orientalismu. Často uchopuje současné historizující formou nebo naopak oživuje tradiční témata inovativním a aktuálním způsobem. Jeho tvorba je malířskou groteskou, současně ale také vážně míněnou zprávou o světě, v němž žijeme.

Za jeden zápas prožiju několik životů

Jiří Beran | šermíř

Když na olympiádě v Rio de Janeiru v roce 2016 přiznal, že nezasáhl soupeře, nýbrž sám sebe, stal se z něj jeden ze symbolů fair play v Česku. „Zpočátku jsem byl hlavně naštvaný, že jsem prohrál. Teď už vím, že je dobré to ukazovat a připomínat,“ říká úspěšný sportovec.

Proti domácímu Brazilci Schwantesovi jste se proslavil, ale zároveň jste vypadl v prvním kole. Jak na to vzpomínáte s odstupem let?

Bylo to zvláštní. Ze začátku jsem byl hodně naštvaný, protože lidi oslavovali něco, kvůli čemu jsem tam já nepřišel. Říkal jsem si, ty jo, člověk chce podat ten nejlepší výkon, já hned vypadnu a ještě poslouchám, jak jsem dobřej... Vlastně mě potěšil jeden člověk, který mi napsal: Když jste se bodnul do vlastní nohy, to jste asi dost nešikovný, co? S metrovým kordem v ruce je to vážně umění. Najednou jsem se tak smál; on měl vlastně pravdu.

Ale vážněji, mělo to gesto cenu?

Sportujete, abyste vyhrával. Já to nikdy neměl třeba jako pětibojař David Svoboda, který chtěl od malička vyhrát olympiádu a skutečně ji pak vyhrál, v Londýně 2012. Kdybych si tohle já řekl v patnácti, v sedmnácti už dělám něco jiného. Dával jsem si postupné cíle: nejdřív jet na mistrovství světa, pak tam uspět trochu víc; měl jsem vždycky hroznou radost, když se mi nějakou další metu povedlo překročit. Tou dobou jsem měl za cíl dostat se na olympiádu. To jsem dokázal, ale hned tam skončil. No, co se dá dělat.

Víc než ohlas médií a ceny vás potěšilo něco jiného, že?

Když mi jeden brazilský novinář hned ten večer vysvětlil, jak to vnímají oni. Místní byli boží. Dva roky předtím se v Brazílii konalo mistrovství světa

ve fotbale, pak olympiáda, všichni byli už vytočení na město a vládu, že nikdo neřeší jejich problémy a dávají se peníze na takové akce. Moje přiznání jim dalo naději, že velké sportovní akce mají svůj smysl. Ostatně i sám Schwantes za mnou přišel, dal mi jejich týmovou teplákovku a poděkoval mi. Přitom s ním jsem nikdy předtím neprohrál, až na olympiádě. Byl jsem nešikovnej, no. *(úsměv)*

Co tohle všechno o nás vlastně říká? Fair play by přece měla být samozřejmostí.

Proto se i moje pocity vyvíjely jako na horské dráze. Až později jsem došel k tomu, že je dobré takové věci ukazovat a připomínat je, že právě takhle to má vypadat. Lidi znají fair play teoreticky, ale když se jich zeptáte, jak si to představit v konkrétní situaci? Najednou budou mít problém. Pro spoustu z nich už je fair play jen slovo, za kterým nevidí konkrétní čin. Když ale fotbalista přizná, že gól dal rukou, oběhne to médií, v novinách u táty na stole to může vidět nějaký kluk a mozek mu to vezme líp, než když tělocvikař ve škole pokaždé povídá: přezouvejte se, rozcvičte se – a hlavně fair play! Především u dětí na to musíme dbát. Ono to pak přijde samo.

Když to vztáhneme na celou společnost, je sport potvrzením, že se i fair play dá naučit? Že férovost je získatelná vlastnost, pokud nás správně kultivuje prostředí?

Určitě. I v šermu se historicky objevili různí podvodníci, ale když se na to přijde, kromě doživotní

stopky na ně pak celá komunita hledí s obrovským stigmatem. Někteří šermíři třeba šermují na hraně. Když na kraji planše trefíte zem, sepne se světlo aparátu upozorňující rozhodčí na zásah. Zásah je hrozně rychlý a je to špatně vidět, vy to ale cítíte. Víme, že se někteří ve chvílích, kdy jde do tuhého, nepřiznají. A s takovými se tolik prostě nedružíme.

Šerm kultivuje?

Náš sport má určitou kulturu a lidé, kteří ho dělají, ji musí mít taky. Pozdravíme se, máme svá pravidla, ctíme respekt k soupeři – když jste k tomu vychovávaní, berete to jako normální. S tátou, který je můj největší vzor, si vždycky říkáme: V každém kolektivu je přibližně pět procent problémových lidí. V šermu se taková také objeví; rozhodně neříkám, že ho ze sta procent dělá jen fajn lidi, se kterými bych chtěl mít dvojdomek. Ale většina tuhle menšinu vyplaví. S těmi, co to myslí dobře, jsou postupně čím dál tím víc nekompatibilní, dřív nebo později odejdou. Známe to z klubů a týká se to hlavně rodičů, často těch super ambiciózních.

To jsou příběhy známé z tenisu, hokeje, fotbalu. Natvrdo řečeno, „čistí“ šerm to, že v něm nejde o velké peníze?

Určitě to nějaký faktor je, to si člověk musí připustit. Zároveň by se mi nelíbilo, kdyby mezi tím mělo být rovnítko, tedy že bez peněz tam nejsou špatní lidé. Ale odradí to spoustu právě těch přespříliš ctižádostivých. Kdyby šermíři brali velké peníze, bylo

Jiří Beran neprožívá jen sport, takto se umí rozvášnit jako bubeník kapely Čůrowheely.

by procento větší, myslím, že by se na to víc tlačilo. Takhle je to dobře vyvážené.

Jak konkrétně?

Špička si u nás vydělá. Není to na vilu, ale zároveň je super, že se člověk sportu může věnovat, ideálně při studiích, to se pak máte dobře. Pokud ovšem máte rodinu, na to už ani profesionální šerm v Česku dostatečný není. Musíte to řešit jinak. Klasikou proto dneska je, že hodně lidí dělá sport do konce vysoké školy, pak jde pracovat a kolem čtyřicítky se vrátí jako „hobici“. Přitom zrovna v šermu kolem třicítky přichází hezká zralost: jste rychlí, hbití a zároveň už to máte v hlavě srovnané. To je věk, kdy jsou ve světě ti nejlepší na vrcholu, ale u nás chodí do práce. Protože jinak to nejde. Ale toto je problém v mnoha sportech a celosvětově.

Jak jste svůj balanc našel vy?

Mým učitelem je táta, který se vypracoval na vysokého manažera v technologické firmě a já jako kluk sledoval, že v pauze na oběd šel na trénink, že využíval veškerý čas efektivně. Muselo to být hrozné těžké. Táta s kamarádem si založili obchod se šermířským vybavením, ale neměli na to čas, dělali jim to jiní a já cítil, že se to dá dělat jinak a mnohem líp. Takže když jsem dostudoval ČVUT, táta mi to předal a vrhnul jsem se na to, našel jsem se v tom. Tam,

kde trénuju, máme obchod i kancelář, všechno pět metrů od sebe. Pracoval jsem na tom mnoho let. Šermířů je u nás málo, není to velký byznys, musíte to dělat opravdu dobře, aby se k vám lidé rádi vraceli a zároveň to zabezpečilo mě i rodinu a já mohl dát šermovat. Šerm se tak proplétá celým mým životem.

Po technických oborech je shánka, platy tomu odpovídají. Přesto jste místo stavařiny zvolil šerm...

Kamarádi stavaři už mají vlastní firmy nebo vysoké pozice, ale vždycky mi říkají: Pořád sháníme, přijď k nám. Já se jen usmívám: Díky moc, ale ne. Já jsem absolutně spokojený s tím, v jaké roli jsem. Do stavařiny se nevrátím.

Proč?

Moc mě baví, ale je to pro mě těžký svět. Několikrát se mi stalo, že jsme se na něčem domluvili a pak ten druhý přijde, že to nesedí, že je to najednou podle něj moc peněz... Takhle jsem jednoho bývalého kamaráda poprvé a naposledy vymazal z telefonu. Já jsem nejradši, když se domluvíme na podání ruky. To jde ale ve světě samých smluv a právníků těžko.

Tím se vracíme ke kontrastu se sportem, se šermem. Co dá člověku do života?

Rád vyprávím příběh o jednom kamarádovi od nás z týmu, který vystudoval medicínu a je porodníkem. V Praze bylo tehdy těžké dostat se do nějaké větší nemocnice, nikam ho nebrali, všude měli plno. Ale na jeden životopis mu najednou odpověděli. A primář mu povídal: Tady čtete, že jste sportovec, my jsme tady všichni sportovci, bereme vás. Že mu sport otevřel dveře a pomohl mu najednou najít to, co celou dobu dělat chtěl, mi přijde super.

Vás osobně formoval šerm jak?

Jednak vám dá spoustu kamarádů na stejné vlně; i když je to individuální sport, stejně se trénuje v klubu, v kolektivu. Já jsem odmalička jezdil na tábory, poprvé mě tam naši poslali v pěti letech, kdy jsem to dost probřečel, ale neodradilo mě to. Miloval jsem to, tihnul jsem k tomu dělat věci v kolektivu. Kromě šermování jsem paralelně hrál i softbal, a když jsem se v patnácti letech musel rozhodnout, protože oboje se už na nejvyšší úrovni dělat nedalo, vyhrál šerm z jediného důvodu.

Co jím bylo?

Hráli jsme softbalový zápas, jeden spoluhráč se nekoncentroval, nechytil jednoduchý míč a my kvůli tomu prohráli. Nemám mu to nijak za zlé, ale uvědomil jsem si, že i když budu dít a trénovat na maximum, nemám tohle pod kontrolou. Týmová radost

JIŘÍ BERAN

Narodil se 18. ledna 1982 v Praze. Stejně jako jeho otec Jiří Beran starší se věnuje šermu, je dlouhodobě nejúspěšnějším českým kordistou. Při své premiérové olympijské účasti v Riu 2016 přiznal, že nezasáhl soupeře, nýbrž sám sebe: za tento čin fair play byl mnohokrát oceněn, mimo jiné dostal i Bernardovu cenu. Absolvent ČVUT kromě sportu působí také jako bubeník ve skupině Čůrowheely.

je něco neskutečného, krásnější než ta individuální. Ale když se vám něco povede samotnému, máte jistotu, že za tým je vaše práce. Na planši jste sami a musíte si to vydřít jen vy. Týmové sporty miluju rekreačně, vrcholově už bych to nezvládl. Přijde mi, že během jednoho šermířského zápasu prožijeme několik životů.

Jak to myslíte?

Člověk musí být nejprve připravený, zkoncentrovat se. Pak se to nevyvíjí podle představ, takže musíte improvizovat, zároveň ale nebyť zbrklý. Střídají se radost a zklamání, vše během tří minut – to mi dává hroznou sílu do života. Když mi někdo říká, že je týden z něčeho špatný, jen si pomyslím, že kdybych to tak měl mít taky, jsem mrtvý. Já jsem zvyklý vypnout a zapnout. Jsou samozřejmě životní situace, kdy to nejde, ale ve většině případů ano. Sport vás to naučí filtrovat. Dá vám celkovou odolnost, disciplínu. Pustit se do jakéhokoliv problému, to my sportovci máme v sobě.

Je šerm něčím specifický?

Když děláme teambuildingy, u šermu se podle mě velmi projevuje charakter člověka. Já třeba hodně improvizuju, nechávám věci plynout, což mě zdokonaluje i v životě mimo sport – manželka je absolutní opak, výborně nám to funguje, doplňujeme se. Ale zpět ke sportu: silná disciplína je opravdu důležitá. Když v pubertě máte jít na trénink v sedm ráno a venku je hnusně a tma, nechce se vám, jenže nad tím nepřemýšlíte a zkrátka jdete. Když pak kdykoli v životě máte před sebou nějakou nepřijemnost, třeba schůzku, na kterou se hodně netěšíte, jen si řeknu: Za dvě hodiny bude po všem, jdeme na to. Získáte schopnost poprat se s problémy. A ještě něco.

Povídejte.

V některých sportech platí: musíte být vysocí, hubení, silní. V šermu najdete i dobrého šermíře menší postavy s bříškem. My vyšší máme výhodu v boji na dálku, oni jsou lepší v boji na blízko, mají menší páky, větší sílu, jsou mrštnější na nohou. Za Čínu občas přijede tým, kde má jeden dva metry deset a vedle něj stojí někdo se 150 centimetry, až se usmíváme, kde na ně přišli, jako Laurel a Hardy. Ale zároveň je to krásné. Náš sport může dělat kdokoli, kdo se v šermu najde.

Šerm funguje. Jak je na tom za vás zbytek společnosti?

Mám problém s tím, že jsem celoživotní optimista, takže si myslím, že se všechno lepší. (úsměv) Další obrovskou výhodou, kterou mi sport dal, je cestování a poznávání světa. Na první mistrovství světa jsem v roce 1998 letěl do Venezuely, poprvé jsem sedl do letadla, přistáli jsme v Caracasu, autobus se cestou z letiště třikrát rozbil, ve směnárně jsme dostali igelitku peněz, protože zrovna vládla hyperinflace, tak jsme jednu celou šermířskou tašku měli narvanou bankovkami... Takové věci mě utvrzují v tom, že Česko má skvělou pozici v centru Evropy. Já si někdy dělám srandu, že by se cestovat mělo povinně, že když někdo nad osmnáct jednou za rok nevyjede z Česka, ať zaplatí pokutu. Lidé si stěžují, ale nemají srovnání.

Vy ho vidíte i díky vaší manželce, která pochází z Kolumbie?

Máme se tady parádně, hlavně co se bezpečí týče – pro mě je to skoro samozřejmost, pro manželku jedna z největších hodnot. Jako žena by si v Kolumbii rozhodně o půlnoci sama nemohla dovolit jet autobusem. Pak si uvědomíte, že takové věci

samozřejmost rozhodně nejsou. A ani nemusíte tak daleko. I někde na jihu v Itálii uvidíte, že se v první zadní ulici válí odpadky, a to je Evropská unie, žádné cestovatelské dobrodružství. To si pak hned řeknu: Super, doma za barákem jsem neviděl odpadky deset let.

Optimistu zkrátka nezapřete.

Souhlasím, že by se lidé u nás měli k sobě chovat trochu líp, zároveň i díky cestování tvrdím, že Češi jsou sice uzavřenější, ale když se s někým sblíží, přátelství už trvá. Za mě je to super česká vlastnost: slupku máme tvrdou, pak už to funguje. Venku je spousta lidí, kteří vypadají od prvních okamžiků jako váš největší kámoš, ale kdyby nastal problém, už se zase tak neznáte. Já mám pořád kamarády, kterým když zavolám o půlnoci, sednou do auta, přijedou a pomůžou.

Čím to, že jste si ve 42 letech vybojoval olympijskou účast?

Člověk má rodinu, zázemí, zkušenosti, má toho spoustu natrénováno – já už teď víceméně netrénuju vůbec, zašermuju si jednou týdně a vyšťavím se až na turnaji. Udržuju se a ono to funguje. Vítězím už něčím jiným než tréninkem: musím mít chuť, čistotu hlavy, klid doma, jako když do sebe zapadne puzzle. Teď se to setkává. Moc se mi líbí situace, že když někdo jde na trénink každý den, ale trochu to fláká, a jiný trénuje jednou týdně a dá do toho maximum, tak podle výzkumu toho odmaká mnohem víc ten druhý. Řada lidí trénuje, protože musí, já jsem opačný případ. Chci si pokaždé říct, že jsem si to užil a mělo to pro mě smysl – a pak člověku zbude spousta času na vymyšlení, co s životem dál. Tak jsem to měl a mám dodnes. Každý si musí najít vlastní cestu. ■

BERNARD
Pivo

Tisíce porotců našeho piva

Bude tomu rok, co jsme spustili nový projekt *Jak Vám dnes chutná Bernard?*. Jeho prostřednictvím mohou zákazníci „přímo u výčepu“ ohodnotit, jak jsou spokojeni s kvalitou našeho piva a také poslat vzkaz do pivovaru.

Získané informace nám pomáhají zlepšit péči o pivo a jeho podávání přímo v hospodách, restauracích a barech. Systém ukazuje, kde je vhodné podpořit personál, kde jsou v provozovně rezervy, například ve výčepní technice či ve skladování.

Od spuštění systému jsme získali více než 20 tisíc hodnocení. K naší radosti je velká většina zákazníků spokojena – v 90 % odeslali nejvyšší hodnocení s pěti hvězdičkami. V systému nezávisle hodnotí kvalitu i naši obchodní reprezentanti. Ti jsou o poznání přísnější.

„Je v pořádku, že profesionálové mají vyšší nároky na kvalitu piva. Je dobře, že vidí další prostor pro zlepšení,“ komentuje výstupy systému obchodní ředitel *Zdeněk Šípek*. Ve spolupráci se zákazníky a výčepními jsme například vyřešili problémy s nevhodnými mycími prostředky, nefunkčním chlazením a podobně.

„Systém je zpětnou vazbou a motivací i pro samotné výčepní. A je to jasný vzkaz našim zákazníkům, že nám opravdu záleží na kvalitě piva, které se k nim dostává. Špičkové a správně podávané pivo je náš hlavní prodejní argument,“ říká *Zdeněk Šípek*.

Až se příště vypravíte na pivo, nezapomeňte nám vzkázat, jak vám dnes chutná Bernard.

www.bernard.cz/JakVamChutna

text **Ondřej Neff**
ilustrace **Luděk Bárta**

fejeton

Zrodil se hřích

Od sedmého století po Kristu, konkrétně od rozhodnutí 64. papeže Řehoře I., zvaného Veliký, zná křesťanský svět sedm hříchů takzvaně smrtelných. Matyáš Bernard Braun je nádherně ztvárnil do kamene, originály zhlédnete v lapidáriu v Kuksu a dokonalé kopie stojí venku na odív návštěvníkům. Hříchy to jsou historické a nad jejich smrtelnou závažností krčíme rameny. Připomenu: pýcha, lakomství, závist, hněv, smilstvo, nestřídmost a lenost. Každý z nich má svého pekelného patrona. Všem známým je Lucifer, vládce pekel. Má v tomto přehledu patronát kupodivu nad pýchou. Mně za zády funí Belgefor. Je to patron lenosti a podle démonologické nauky pomáhá lidem činit objevy. Bezpochyby on zavinil, že lidé z lenosti objevili kolo a dvojzvrtnou páku, pozor na něj, nejaktivnější je podle démonologie v dubnu.

Za žádný z nich vás dnes kamenovat nebudou, máme hříchy nové. Každou chvíli se dozvídáme, za co bychom se měli stydět. Včera večer jsem přemohl Belgefora a šel se psy na čtvrtou, teď už večerní procházku, a poslouchal přitom podcast čili vysílané vyprávění jednoho pokrokového média. Říkali tam, že se v Barceloně zrodilo hnutí potírající obecně sdílený hřích, totiž mikrorasismus. Ohlas má

po celém Španělsku a šíří se po Evropě. Než vyjde toto číslo magazínu *Vlastní cestou*, bude mít stoupence i u nás. Takže pozor na to, mikroagresory jste možná i vy. Já jím dozajista jsem, dokonce od raného dětství.

Mikroagresorem je totiž ten, kdo si jde koupit svačinu do večerky k Vietnamcovi anebo jde k Číňanovi na kung pao.

A je to tady, zrodil se nový hřích. Momentálně osobně to mám v tomto ohledu dobré. V naší obci Zvole-Černíky sice je jeden obchod vedený Vietnamkou, ale původní majitel je paní Hrubá, takže všichni říkáme „jdeme nakupovat ke Hrubé“. V sousedním Ohrobcu jsou dokonce dva čistě vietnamské obchody, ale zase, říkáme, že jdeme „ke Kapitánovi“ nebo „k Berušce“, protože tak se ty obchody původně jmenovaly, Kapitán dokonce zůstal ve vývěsním štítu. Jsem tedy zbaven toho nejhoršího, co s hříchem bývá spojeno, totiž pokušení. Nevím, jakého pekelného patrona tato mikroagrese má, já mu odolávat nemusím.

Což neznamená, že jsem bez viny a v tomto ohledu jsem hříšný o to víc, že moje hříšnost sahá půlstoletí, ba ještě déle dozadu.

V Praze na Klárově, v ulici lidově zvané Myší díra, bývala za mého dětství v domě

dnes už zbořeném cukrárna. Vedl ji rodilý Ital. Vyráběl neslýchaně dobrou zmrzlinu a chodilo se tudíž k Italovi. Chápete? Mikroagresivně se chodilo k Italovi už na přelomu padesátých a šedesátých let! Kráček se neudržel, zanikl, a tím zmizelo i mikroagresivní pokušení. Není Itala, nelze mikroagresivnit. Ale ouha! Ve Vodíčkově ulici, naproti Novoměstské radnici, vznikla cukrárna se zmrzlinou italského typu, tak ji také inzerovali, a zase se chodilo k Italovi!

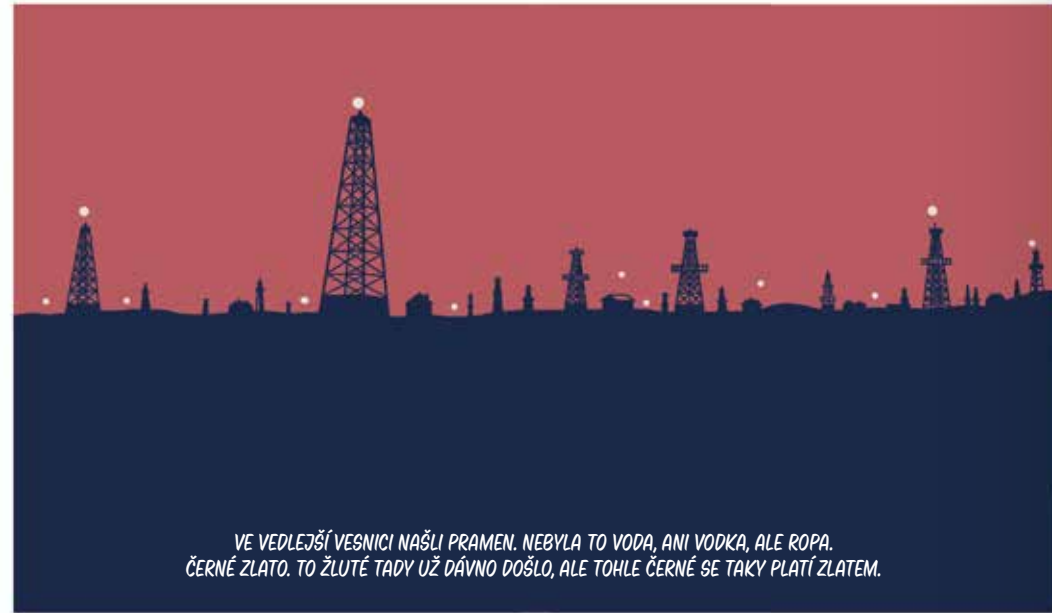
Také jsem chodil k Italovi... Až budu stát před poslední soudní stolicí, budu se hájit, že to bylo dávno za bolševika a že za pultem nebyli žádní Italové (a Italky, nechci se dopustit prohřešku genderové diskriminace) a že jsem tudíž nemohl proniknout do komfortní zóny prodavačů (a prodavaček), ale bojím se, že mi to neprojde. Každé mé líznutí zmrzliny od Itala byl incident, který jitril strukturální nerovnost členů zmrzlinové komunity, a vedl k tomu, že se cítili být marginalizovaní. Aniž to tušili.

Rozsudek jistě bude přísný. Budu ukamenován. Doufám, že k tomu použijí kopečky italské jahodové zmrzliny. Tu já mám ze všech nejradši.

ČERNÉ ZLATO

DAWSON CITY

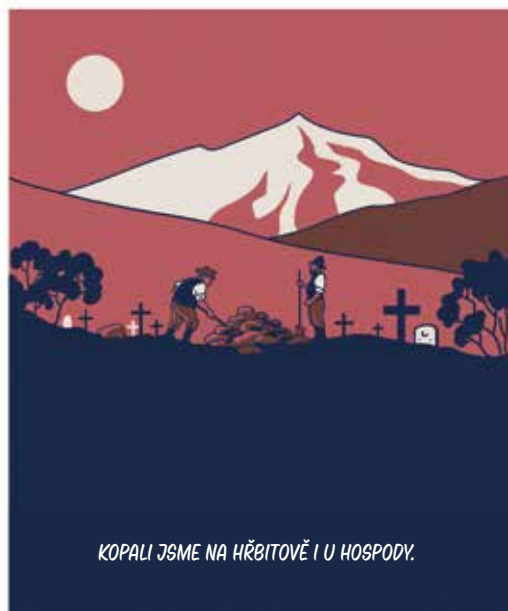
VE VEDLEŽÍ VESNICI NAŠLI PRAMEN. NEBYLA TO VODA, ANI VODKA, ALE ROPA. ČERNÉ ZLATO. TO ŽLTÉ TADY UŽ DÁVNO DOŠLO, ALE TOHLE ČERNÉ SE TAKY PLATÍ ZLATEM.

TA ŽENSKÁ VYPADALA JAKO NAŠE EMA.
TO BYLA EMA.

TAK CO, VY NÝMANDI Z LŮZRÁKOVA?

V SOUSEDNÍ VESNICI DO ROKA POSTAVILI ŠKOLU, KOLOTOČE, TŘI HOTELY, NÁDRAŽÍ A LETIŠTĚ. A V DRUHÉ VESNICI DOKONCE I METRO. A KAŽDÝ TAM MÁ AUTO. JEN U NÁS POŘÁD NIC. A PŘITOM JE PRÝ TO ČERNÉ ZLATO VŠUDE. DALI JSME SE DO HLEDANÍ.

KOPALI JSME NA HŘBITOVĚ I U HOSPODY.

NIC JSME NENAŠLI ANI V LESE.

MY JSME OPRAVDU NÝMANDI.

MÁM NÁPAD!

BYLO NÁM Z TOHO SMUTNO.

PAK SI ALE BLACK VZPOMNĚL NA SVÉHO DĚDEČKA Z ČERNÉ HORY, VYHLÁŠENÉHO PROUTNÍKA A PROUTKAŘE.

NĚCO TU JE.

TADY KOPEJ.

TEN JEHO ČERNÝ PRAMEN VYTRYSKNUL SNAD AŽ NA MĚSÍC.

BYLI JSME ÚPLNĚ ŠTASTNÍ. KOUPIME SI AUTO, PIVOVAR A EMĚ POSTAVÍME ZÁMEK, ABY NÁM UŽ NIKDY NEUTEKLA.

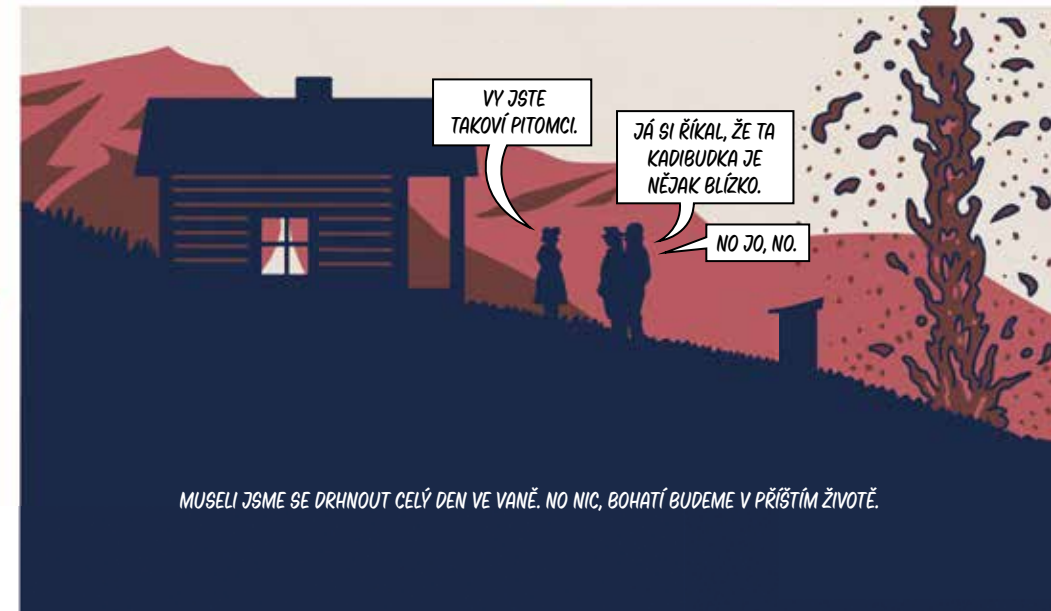

CO TO TAK SMRDÍ?

NAFTA SMRDÍ.

ALE TOHLE NESMRDÍ JAKO NAFTA. TOHLE SMRDÍ JAKO H...

UKÁZALO SE ALE, ŽE TO NEBYLO ÚPLNĚ TO ČERNÉ ZLATO, CO JSME MYSLELI.

VY JSTE TAKOVÍ PITOMCI.

JÁ SI ŘÍKAL, ŽE TA KADIBUDKA JE NĚJAK BLÍZKO.

NO JO, NO.

MUSELI JSME SE DRHNOUT CELÝ DEN VE VANĚ. NO NIC, BOHATÍ BUDEME V PŘÍŠTÍM ŽIVOTĚ.

Srdce starého Madridu

Madrid je hlavním městem Španělska a sídlem krále. Není ze španělských měst nejhezčí (stačí vzpomenout historickou Sevillu nebo Barcelonu s gotickou čtvrtí a půvabnými Gaudiho stavbami), přesto stojí za několikadenní návštěvou. Já jsem měl bohužel k dispozici jen necelý jeden den, který tak akorát stačil na nejstarší část města.

Nejkrásnější stavbou celého Madridu je královský palác. Určitě si nenechte ujít jeho prohlídku. Palác na náměstí Plaza de Armas už z dálky upoutá svou střízlivou elegancí, kterou neruší ani velikost stavby. Pozoruhodné jsou také interiéry. Majestátní Trůnní sál se pyšní bohatou výzdobou z doby Karla III., pozornost upoutají dva pozlacené trůny. Velmi působivý je takzvaný Porcelánový pokoj, jehož zdi a strop jsou pokryty porcelánovými „tapetami“. Porcelán zobrazuje cherubíny a věnce. V takzvaném Gasparinově pokoji s malovaným stropem je vedle čínského porcelánu asi nejvýznamnější Goyův portrét Karla IV. Za pozornost určitě stojí zachovalá historická lékárna, kde uchovávají knihy receptů o léčích předepsaných královské rodině. Ve Sloupové síni se v minulosti pořádaly bohaté královské hostiny. V současné době královská rodina palác neobývá, bydlí v mnohem skromnějším přibytku na okraji města.

Naproti královskému paláci stojí mohutná katedrála la Almudena. Její stavba byla započata až v roce 1879 a dokončena o století později. Snad proto je její architektonický sloh jaksi neurčitý, historicky nezakotvený. V podzemní kryptě jsou k vidění obrazy Panny Marie Almudenské z šestnáctého století.

Nejkrásnějším náměstím Madridu je majestátní Plaza Mayor se starými domy s podloubími, ozdobnými věžičkami, balkony, mansardovými okny a šikmými břidlicovými střechami. Na domě Casa de la Panaderia jsou působivé alegorické malby. Náměstí má kastilský charakter a bylo svědkem mnoha historických událostí. Konaly se tu slavnostní průvody, inkviziční procesy (španělská inkvizice řídící po několik staletí má na svědomí mnoho lidských životů), ale i býčí zápasy a popravy. Byl tu svatořečen madridský patron svatý Isidor. Asi nejvýznamnější událostí byl příjezd Karla III. roku 1760 z Itálie. Jezdecká socha uprostřed náměstí zpodobňuje Filipa III., který nařídil stavbu náměstí. Náměstí lemují pouliční kavárny a turistické restaurace, nabídka je ovšem pouze průměrná. Kdo si chce opravdu pochutnat, dá přednost blízké tržnici Mercado de San Miguel, kde jsou k dostání drobnější pochoutky. Ale je tu spousta lidí, velká tlačence a člověk se tu v klidu nenajde. Tradiční a dobré restaurace jsou na ulici blízko Plaza Mayor Calle de Cuchilleros. Tam si člověk pochutná na typických španělských specialitách.

Pěkná je procházka po dlouhé ulici Calle Mayor lemované zajímavými budovami, kudy se dá dojít ke katedrále a královskému paláci.

Dalším krásným madridským náměstím je Plaza de la Villa. Ze zajímavých budov sluší jmenovat radnici ze sedmnáctého století, která upoutá svými barokními vchody. Stojí tu některé z nejstarších světských budov města. K nejvýznamnějším patří Torre de los Lujanes z počátku patnáctého století s gotickým portálem a arabským obloukem. Údajně v ní byl vězněn francouzský král František I. po prohrané bitvě u Pavie v roce 1525. Později byl k budově přistavěn balkon, aby královská rodina mohla sledovat procesí Božího těla. Puerta del Sol (Brána slunce) je hlučným centrem staré části města. Má tvar půlměsíce. Kdysi se tu rozkládala brána s pevností, ale postupem času byly na jejím místě postaveny kostely. Zajímavá je strohá budova z červených cihel, původně šlo o městskou poštu, později o ministerstvo vnitra, kde za režimu diktátora Franca byli mučeni političtí odpůrci. V šedesátých letech devatenáctého století k ní byla přistavěna věž s orlojem. Na náměstí panuje zvláštní zvyk. Vždy o Silvestru se tu sejdou davové a lidé při každém úderu půlnočních hodin sní zrnko hroznového vína, což jim má přinést štěstí po celý nový rok.

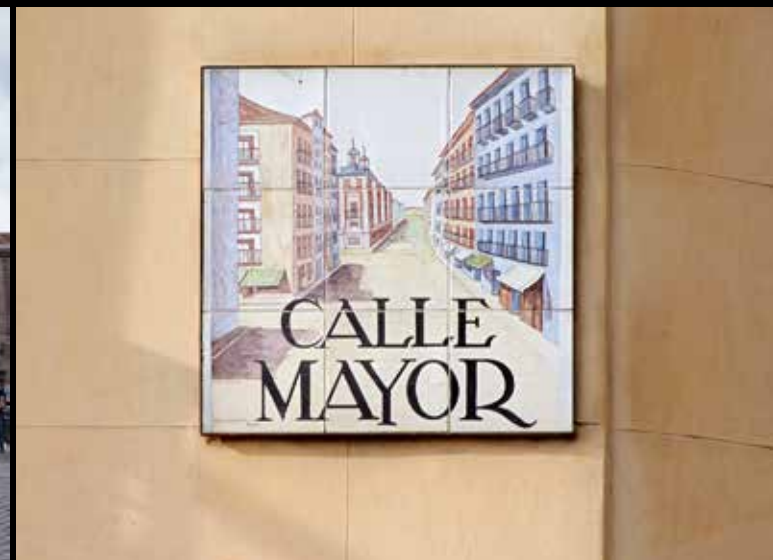
Kostel Collegiata San Isidro léta sloužil městu jako katedrála, dokud nebyla v roce 1993 dokončena la Almudena. Jsou tu uchovány ostatky svatého Isidora. Nejstarším kostelem v Madridu je Iglesia de San Nicolás, první zmínka o něm je už z roku 1202.

Starý Madrid má i svůj půvabný park. Campo del Moro v anglickém stylu se prudce zvedá od řeky Manzanares a je z něj krásná vyhlídka na královský palác. Za diktátora Franca byl park veřejnosti nepřístupný, navštěvovat ho místní obyvatelé a turisté mohou od roku 1983.

V centru města je i několik klášterů. Monasterio de la Encarnación je dosud obývaný jeptiškami. Jeho autorem je Juan Gómez de Mora, který navrhl i Plaza Mayor. V interiéru se nacházejí obrazy Josého de Ribera a Vincenta Carducha, významných španělských malířů. Jsou tu i polychromované dřevěné plastiky a pozoruhodný relikvíář.

Klášter Monasterio de las Descalzas Reales vyniká svou architekturou. Vznikl v šestnáctém století přestavbou starého paláce. V interiéru ženského kláštera je množství uměleckých děl, mezi nimiž vystupuje freska rodiny Filipa IV. Královskou akademií krásných umění navštěvovali i světově známí umělci Pablo Picasso a Salvador Dalí. Ve sbírce zdejší umělecké galerie jsou kresby Raffaella a Tiziana, obrazy Rubense a van Dycka, nechybí Goya a dále díla dalších španělských mistrů.

Madrid má ještě jednu zajímavou část vystavenou převážně v osmnáctém století. Zde najdeme například Museo del Prado s úchvatnými uměleckými díly, mezi nimiž září provokativní Nahá Maja a Oblečená Maja od Goyi. Dále je tu významné Museo Thyssen-Bornemisza. Vedle starých mistrů představuje i díla impresionistů a umělců dvacátého století, která sesbírala Carmen Thyssenová. Obsahuje například obraz Mata Mua od Paula Gauguina z jeho tahitského období, který patří k umělcovým nejcennějším. Elegantní hotel Ritz je půvabnou připomínkou belle époque, kdy vládla zdobná secese. Café Gijón je literární a intelektuální kavárna. Prohlídka této rozlehlé části Madridu a jejích muzeí si žádá nejméně dva, spíš tři dny, ale já měl k dispozici pouze ten necelý jeden, takže snad příště.

V písemných pramenech se Dačice poprvé zmiňují v roce 1183. V polovině čtrnáctého století patřily významnému rodu pánů z Hradce, díky nimž se do městského znaku dostala zlatá pětilistá růže. V šestnáctém století se gotický charakter města změnil úsilím italských stavitelů v renezanční. Z doby pochází i takzvaný Starý zámek ozdobený psaníčkovými sgrafity, který stojí na konci trojúhelníkového náměstí. Renezanční je i věž přiléhající k baroknímu kostelu sv. Vavřince. Barokní je také působivý mariánský sloup na náměstí. Totéž platí i o druhém dačickém zámku, i když ten byl přestavěn v empírovém slohu (o něm jsme v magazínu psali před časem). Pozoruhodný a na první pohled těžko pochopitelný je i pomník kostky cukru, kterou tu poprvé jako průkopníci vyrobili ve zdejší cukrovaru v roce 1841 a nechali si tento vynález patentovat.

Půvabné Dačice

21 let na společné cestě

PŘEHRÁT VIDEO

KARAT Software

21:00 **Wanastowi Vjezy**

19:00 **Olympic** ○ 22:00 **Trí Sestry**

18:00 **Čechomor** ○ 20:00 **Klus** Tomáš

23:00 **Horkýže Slíže**

15:00 **Mňága a Žďorp**

17:00 **Fanfare Ciocărlia**

13:00 **Jaroslav Uhlíř**

16:00 **Pokáč** • 11:00 **The Tap Tap...**

BERNARD FEST
21. a 22. ČERVNA 2024
V HUMPOLCI

vstupenky na ▶ bernardfest.cz

